

Materiały do poznania rozmieszczenia geograficznego grzybów wyższych w Europie. III.

Matériaux à la connaissance de la distribution géographique des champignons supérieurs en Europe. III.

ALINA SKIRGIELLO

Prace nad gromadzeniem materiałów dla poznania geograficznego rozmieszczenia 100 gatunków grzybów, których listę sporządził "Committee for mapping of Macromycetes in Europe", są w dalszym ciągu kontynuowane.

Zestawienie nagromadzonych w Polsce danych pozwoliło mi na przedstawienie tutaj materiałów odnoszących się do 14 dalszych gatunków oznaczonych na liście CMME cyfrą „1”. Załączone mapki ze stanowiskami pozwalają na szybkie zorientowanie się w rozmieszczeniu następujących gatunków grzybów: *Pseudohydnum gelatinosum* (Scop. ex Fr.) Karst., *Ganoderma applanatum* (Pers. ex S. F. Gray) Pat., *Fistulina hepatica* Schaeff. ex Fr., *Oudemansiella mucida* (Schrad. ex Fr.) Höhn., *Marasmius alliaceus* (Jacq. ex Fr.) Fr., *Mycena crocata* (Schrad. ex Fr.) Kumm., *Amanita citrina* Schaeff. ex Rocques, *A. phalloides* (Fr.) Link, excl. *A. verna* et *A. virosa*, *Rozites caperata* (Pers. ex Fr.) Karst., *Astraeus hygrometricus* (Pers.) Morg., *Phallus impudicus* L. ex Pers., *Ph. Hadriani* Venton ex Pers. oraz *Langermannia gigantea* (Batsch ex Pers.) Rostk. [= *Calvatia gigantea* (Batsch ex Pers.) Lloyd]. Jeden z gatunków, *Amanita caesarea* (Scop. ex Fr.) Grev. wg posiadanych danych, dotychczas nie został w Polsce znaleziony.

Dziękuję w tym miejscu wszystkim, którzy przyczynili się do przygotowania tego artykułu nadsyłając niezbędne informacje lub zielniki, a przede wszystkim: dr. G. Bohusowi (Budapest), mgr. H. Bujakiewicz (Poznań), prof. dr. S. Domańskiemu (Kraków), lek. med. Z. Domańskiemu (Warszawa), dr. B. Gumińskiej (Kraków), dr. F. Kotlabie (Praha), prof. dr. A. Krawiecowej (Wrocław), dr. hab. H. Kreiselowi (Greifswald), inż. J. Kutmanowi (Ostrava), dr. M. Lisiewskiej (Poznań), doc. dr. A. Nespiakowi (Wrocław), prof. dr. H. Orłowski (Warszawa), mgr. B. Sałacie (Lublin), dr. W. Wojewodzie (Kraków) oraz mgr. M. Wawrzkiwicz (Łódź).

Przyjęte skróty:

BD — Budapest,	Ol — woj. olsztyńskie,
Bi — woj. białostockie,	Op — woj. opolskie,
By — woj. bydgoskie,	Po — woj. poznańskie,
Gd — woj. gdańskie,	pow. — powiat,
GF — Greifswald,	PR — Praha,
HMIPS — Herbarium Mycologicum Instituti Phytopathologici Sie- mianicensis,	Rz — woj. rzeszowskie,
jez. — jezioro,	Szcz — woj. szczecińskie,
k. — koło,	UJ — Uniwersytet Jagielloński,
Kat — woj. katowickie,	UL — Uniwersytet im. M. Curie- -Skłodowskiej, Lublin,
Kie — woj. kieleckie,	UP — Uniwersytet im. A. Mickie- wicza, Poznań,
Ko — woj. koszalińskie,	UW — Uniwersytet Warszawski,
Kr — woj. krakowskie,	UWR — Uniwersytet im. B. Bieruta, Wrocław,
leśn. — leśnictwo,	Wa — woj. warszawskie,
Lub — woj. lubelskie,	woj. — województwo,
L — woj. łódzkie,	Wr — woj. wrocławskie,
nadl. — nadleśnictwo,	Ziel — woj. zielonogórskie.
oddz. — oddział,	
ok. — okolo,	

Pseudohydnum gelatinosum (Scop. ex Fr.) Karst.

Grzyb należy do stosunkowo często spotykanych w lasach, w których pozostawiono nie wykarczowane pniaki wyciętych drzew. Rozwija się na próchniejących i wilgotnych pniakach drzew iglastych (*Picea abies*, *Pinus silvestris*, *Abies alba*) oraz liściastych (*Fagus sylvatica*), w lasach różnego typu: modrzewiowo-świerkowych, mieszanych, w *Pino-Quercetum*, *Quercu-Carpinetum*, *Piceetum excelsae-carpaticum*, *Fagetum carpaticum* (Ryc. 1A).

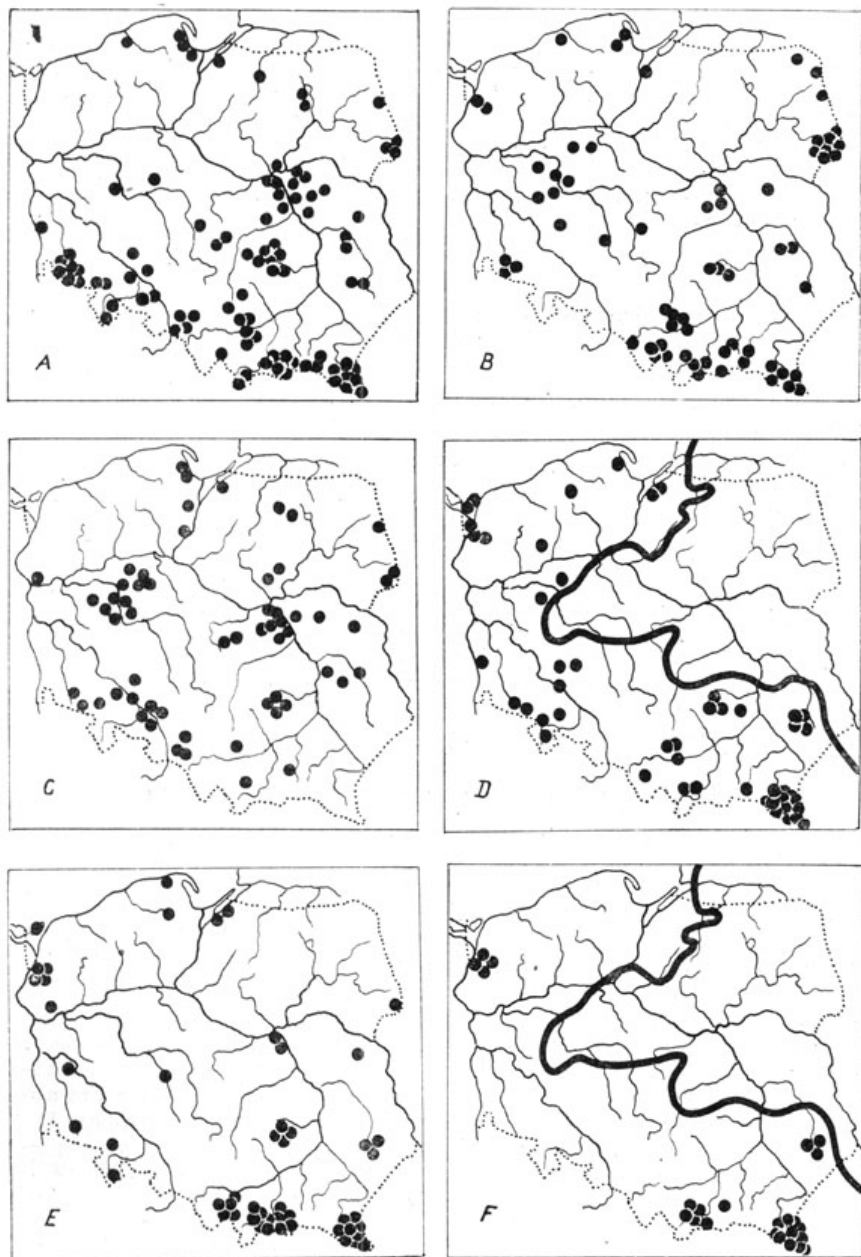
Wykaz stanowisk: Bi — Kuźnica Białostocka, 8.IX.39, UW 3891, Białowieża, Park Narodowy, 9.VIII.61, leg. et det. A. Skirgiello, UW 012449; straż Białowieża (Błoński 1899) i Augustowska (Błoński 1888); Gd — Sopot, IX.60, leg. et det. A. Skirgiello; Oliwa (38 Bericht... 1916); Gdańsk (Lakowitz 1921); Elbląg (Kaufmann 1924); Kat — Miechowice k. Bytomia, 20.IX.89, leg. et det. J. Schroeter, UWR; Jankowice i Popielów (Schroeter 1889); Kuźnia Nieborowska (Dominik 1963); Kie — góra Chelmowa, VIII.63, leg. et det. Z. Domański, UW 011253 i 24.VI.64, leg. et det. M. Lisiewska, UP; góry Lysica, 500—600 m n.p.m., 12.X.58, leg. et det. M. Lisiewska, UP, oraz Jeleniowa, Bodzentyn, Zagnańsk, Końskie (Błoński 1896); Ko — Słupsk, leg. et det. Z. Domański, 9.X.68, leg. et det. A. Bujakiewicz, UP; Kr — Tatry, regiel dolny (Dominik i Pachlewski 1956); Jaszczurówka, 22.VIII.58, leg. A. Skirgiello, det. W. Rudnicka, UW 011960; Muszyna, 1960—63, Rytro — Roztoka Mała, 16.VIII.59, Wojkowa, las jodłowy, 14.IX.63, Tylicz — Krynica, 27.X.62, Powroźnik — Muszyna, las jodłowy, 25.VIII.62, Maciejowa, las bukowy na Margoniu Niżnym, 22.VIII.57, UJ, leg. et det. B. Lubelska-Gumińska; Czaślaw na Tuszynie, VIII, Czaślawiec, VIII, Krzyworzeka, VIII (Roup-

pert 1912); Babia Góra: k. Krowiarek przy Górnym Plaży, 1040 m n.p.m., na pniaku *Picea*, 23.X.64, leg. et det. W. Wojewoda, UJ, k. Mokrego Stawku, ok. 800 m n.p.m., 15 i 20.IX.68, leg. et det. A. Bujakiewicz; Gorce: Luboń Mały, 20.VIII.63 i rezerwat im. W. Orkana, *Fagetum carpaticum*, ok. 1000 m n.p.m., 15.X.62, 27.X.65, 29.VIII.67, Jaroszewiec k. Rabsztyna, *Fagetum carpaticum*, 27.VIII.58, UJ, leg. et det. W. Wojewoda; Ojców, *Pino-Quercetum*, 5.VIII.63, leg. R. Rajchelówna, det. W. Wojewoda, UJ oraz 30.VIII. i 7.VII.60, 2 i 27.VII i 11.VIII.61, 13 i 27.VII.62, 23.VII, 9 i 24.VIII.63, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; dolina Kowańca k. Nowego Targu (Z. Domański 1965); Lub — Międzyrzec, na pniakach sosnowych, VII—I (Eichler 1900); Wandzin k. Lubartowa, na pniaku *Pinus*, 30.X.64, UL, rezerwaty Obroc i Bukowa Góra k. Zwierzyńca, na pniakach *Abies*, 4.VIII, 6–7.IX, 21–22. IX.66, Dominów k. Lublina, na pniakach *Pinus*, 31.VIII.66, leg. et det. B. Salata, LB; Ł — rezerwat Molenda i Wolbórka, 19.X.68, oraz Nowa Wieś, 12.X.68, UL, leg. et det. M. Ławrynowicz; Ol — Olsztyn (Gramberg 1923); Kamień k. Rucianego (S. Domański 1963); Mikołajki, 14.VIII.47, leg. et det. A. Skirgiello, UW 013230; Op — Brynica k. Opola, Brzeg (Schroeter 1889); Niemodlin, leg. Plosch (Schroeter 1889), UWR; Nowa Wieś k. Namysłowa (Bail 1860); Po — Ludwikowo, na pniaku sosny, 28.VI.28 (Teodorowicz 1933); Powidz w gnieźnieńskim, 4.X.62, leg. et det. H. Bujakiewicz i G. Fiklewicz, UP; Rz — Dukla, na pniaku świerka, 500 m n.p.m., 22.X.63 i Barwinek k. Dukli, las modrzewiowo-świerkowy, 21.X.63, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; góra Posadzka k. Rymanowa Zdroju (Stecki 1910); Bieszczady: Baligród — Bystre, 8.IX.59, leg. et det. B. Lubelska-Gumińska, UJ, góry Patryja, 11.IX.62 i Chryszczata, 10.IX.62, leg. et det. M. Lisiewska, UP, góry Wielka Syhła, 11.IX.58, Widelki, VIII.60, Lubne, 7.IX.62, Magura, 29.VIII.65, doliny potoków Suche Rzeki, 24.V.65 i Hylaty, 28.VIII.65, Bystre k. Baligródu, 8.IX.62, leg. et det. A. Skirgiello, UW 8647, 011943, 011930, 013423, 013438, 013437, Szeroki Wierch, VIII.60 (Domański i in., 1963); Wa — Chojnów k. Piaseczna, 23.IX i 10.X.58, leg. et det. A. Wosińska, UW 8735; Klembów, rezerwat Dębina, 29.IX.62, leg. et det. W. Długosz, UW 010893; Całowanie k. Otwocka, VIII.57, leg. et det. R. Mantorska, UW 8298; Mała Wieś, rezerwat Modrzewina, 28.IX.55, leg. et det. J. Kinelska, UW 5085; Warszawa (Chełchowski 1888); Wawer, Miłosna, Młociny, Dębe, Mienia, Kałużyn (Błoński 1896); Dąbrowa Stara w Puszczy Kampinoskiej, 20.IX.58, leg. et det. W. Rudnicka-Jeziarska, UW 012134; Zagoścień, na pniaku sosnowym, IX.12, leg. et det. St. Waśniewski, UJ; Wr — Owczyniec k. Oleśnicy (Hruby 1931); Jelenia Góra, Cieplice Śląskie (Bail 1860); w lesie Strażnica i w dolinie potoku Czerwień, VIII (Domański 1963); Mumlowski Wierch w Kar-konoszach (Schulz 1913); Plakowice, góra Siodło, Karpno k. Łądku Zdroju, góra Śnieżnik, Jedlina Zdrój, Grodziszce (Schroeter 1908); Mużaków (Seidel 1923).

Ganoderma applanatum (Pers. ex S. F. Gray) Pat.

Ganoderma applanatum należy do najpospolitszych w Polsce grzybów nadrzewnych występujących we wszystkich rodzajach lasów, w których pozostały murszejące kłody i pniaki drzew liściastych (*Carpinus betulus*, *Fagus sylvatica*, *Betula verrucosa*, *Populus canadensis*, *Pterocarya fraxinifolia*, *Aesculus hippocastanum*, *Ulmus*, *Salix caprea*, *Tilia cordata* oraz żywe okazy *Malus* sp. i *Acer platanoides*), rzadziej iglastych (*Picea abies* oraz *Abies alba*). W górach znaleziona na wysokości ok. 1050 m n.p.m. (ryc. 1B).

Wykaz stanowisk: Bi — Białowieża, na pniakach *Carpinus*, VIII.22, leg. et det. W. Siemaszko, UJ, rev. F. Kotłaba, PR: Park Narodowy, 22—24.X.59, UW 011670, 12.VIII.61, leg. et det. A. Skirgiełło, UW 011618, 011788, 21.X.55, 28.X.56 i 24.X.59, leg. et det. S. Domański, HMIPS 547, 548 i 473 oraz 2.V.59, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Podcerkiew k. Białowieży, 23.IX.67 i Kuźnica Białostocka, 7.VIII.38, leg. et det. A. Skirgiełło, UW; Suwalki, 1934, leg. T. Wiśniewski, det. S. Krupko, UW 3457; rezerwat Starożyn k. Jaz, 22.VIII.64, leg. et det. S. Domański, HMIPS; Gd — Kępa Redłowska, 8.XIII.35 (Teodorowicz 1936); rezerwat Zamkowa Góra k. Kartuz, 9.X.60, leg. et det. S. Domański, HMIPS 3632; Elbląg (Kaufmann 1912); Kie — Góry Świętokrzyskie, 11—13.X.58, HMIPS 1158; Lysica, 12.X.58, leg. et det. S. Domański, HMIPS 1159 i Agata, 500—600 m n.p.m., 19.V.60, leg. et det. M. Lisiewska, UP oraz Świnia Góra k. Bliżyna, 16.VI.64, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Ko — Ustka 6.X.60, leg. et det. S. Domański, HMIPS 3636; Izbica, 17.VIII.67, leg. et det. A. Bujakiewicz, UP; Kr — Krościenko, 23.IX.55, UW, k. Kartuz, 9.X.60, leg. et det. S. Domański, HMIPS 3632; Kie — Góry Świętokrzyskie, 11—13.X.58, HMIPS 1158; Lysica, 12.X.58, leg. et det. S. Domański, HMIPS 1159 oraz Świnia Góra k. Bliżyna, 16.VI.64, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Ko — Ustka, 6.X.60, leg. et det. S. Domański, HMIPS 3636; Kr — Krościenko, 23.IX.55, UW 7216 i 27.IX.55, leg. et det. A. Skirgiełło, UW 7237; Szczawnica, VII.18, leg. et det. A. Wróblewski, UJ; Niedzica, VIII.68, leg. B. Wyżńska, det. A. Skirgiełło, UW; Muszyna — Powroźnik, na pniaku *Abies*, 11.X.62, leg. et det. B. Gumińska, UJ; Babia Góra: Górny Płaj, ok. 1050 m n.p.m., 17.VII.64, UJ, pod Suchym Groniem, ok. 950 m n.p.m., 23.X.64, leg. et det. W. Wojewoda oraz na *Picea*, 22.VI.61, leg. et det. B. Gumińska, UJ; Wisła, dolina Malinki, 28.VII.31 (Teodorowicz 1933); Kraków (Namysłowski 1910), na *Pterocarya fraxinifolia*, VIII.60; Mogiła, 21.XI.67 na *Ulmus* sp. oraz las Wolski k. Woli Justowskiej, na kłodzie *Acer platanoides*, 7.VIII.57, Alwernia, 4.XI.62, UJ; Beskid Sądecki: Prehyba, ok. 1100 m n.p.m., 18.VI.63, leg. et det. W. Wojewoda; Ojcowski Park Narodowy: wąwóz Korytania, na pniaku *Salix caprea*, 27.II.61, góra Chelmowa, 7.VI.61, na pniaku *Carpinus*, 11.VIII.61 i na kłodzie *Abies alba*, 12.VIII.64, Pieskowa Skała, na *Carpinus betulus*, 31.VII.64, 18.IV i 31.VII.62, Złota Góra, 17.VIII.61, wąwóz Jamki, 20.VII.58, 29.XII.60, 29.V.62, 7.XI.64, dolina Sąpsowska, na pniu żywego *Carpinus betulus*, 27.VI.64 i na usychającej *Tilia cordata*, 27.XI.64, UJ; Gorce: rezerwat im. W. Orkana, 27.X.65 i 29.VIII.67, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Lub — Lublin i Osówka k. Lublina (Ostrowski 1965); rezerwat Bukowa Góra k. Zwierzyńca, 7.IX.62, leg. et det. S. Domański, HMIPS 4418 i 9.IX.67, na *Abies alba*, leg. et det. B. Salata, LB; Jata, leśn. Jagodne, nadl. Luków, na *Abies alba*, 19.XI.34, leg. et det. Z. Zyskówna, rev. F. Kotłaba, PR; L — Siemianice, VIII.60, HMIPS 3633 i 3634, leg. et det. S. Domański; rezerwat Nowa Wieś, 25.VII.67, leg. et det. M. Lawrynowicz, UL; Po — rezerwat Dębina k. Wągrowca, 13.V i 31.VIII.60 oraz uroczysko Chelmno k. Pniew, 19.IV.61 i 16.VIII.62, leg. et det. M. Lisiewska, UP; uroczysko Urbanowo k. Nowego Tomyśla, 7.X.64, leg. et det. A. Bujakiewicz, UP; Poznań Dębina, 24.X.29, Ludwikowo, 6.VI.28 i Rawicz, 30.IX.27 (Teodorowicz 1933); Gołecin, X.49 (Zaleski i Glaser 1953); Kórnik (Zaleski i Golenia 1954); Rz — Dukla, 22.X.63, UJ oraz Cergowa Góra k. Dukli, ok. 650 m n.p.m., 25.X.60, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Ustrzyki Górne, góra Kiczera, 11.VIII.60, leg. et det. A. Skirgiełło, UW 010121; Jablonki, HMIPS 3635, dolina Terebowca k. Ustrzyk Górnych, 12.VIII.60, HMIPS 1162, dolina potoku Lutowego k. Wetliny, 12.IX.58, HMIPS 117, Gorlice, park miejski, 7.VIII.58, HMIPS 229, leśn. Ropica Górna k. Gorlic, 14.VIII.63, leg. et det. S. Domański, zbocze góry Sasów w Habkowcach i Lubne (Domański i in. 1967); Szcz — rezerwaty Buczynowe Wąwozy w Puszczy Bukowej, 5.VIII.61, leg.

Ryc. 1. Rozmieszczenie w Polsce stanowisk (distribution géographique en Pologne):
Pseudohydnum gelatinosum (A), *Ganoderma applanatum* (B), *Fistulina hepatica* (C),
Oudemansiella mucida (D), *Marasmius alliaceus* (E), *Mycena crocata* (F).
 Linia ciągła — wschodnia granica występowania buka (tracé plein, limite est de
 l'aire du hêtre) — (Szafer 1954)

et det. M. Lisiewska, UP i Kołowskie Parowy, 5.IX.67, leg. et det. A. Bujakiewicz, UP; Wa — Warszawa (Wierzbno), 20.VII.55, leg. et det. F. Błoński, UW, Fungi Vars. exsicc. 106; Chojnów k. Piaseczna, 25.IX.58, leg. et det. A. Wosińska, UW 8726; rezerwat Modrzewina k. Małej Wsi, 28.V.55, leg. et det. J. Kinelna, UW 5023; Wr — Karkonosze, 9.VIII.61, HMIPS 1867, Przesieka k. Jeleniej Góry, 20.VIII.61, HMIPS 1867 i leśn. Pogórzyn w dolinie Kozaczej k. Przesieki, 22.VIII.61, HMIPS 1869, leg. et det. S. Domański.

Fistulina hepatica Schaeff. ex Fr.

Grzyb występuje w lasach różnego rodzaju; swe owocniki formuje zawsze na pniach jeszcze żywych dębów, *Quercus robur* i *Q. sessilis*. Zasięg pasożyta ograniczony jest zasięgiem żywicieli. (ryc. 1C).

Wykaz stanowisk: Bi — Kuźnica Białostocka, 30.VII.38, leg. et det. A. Skirgiello, UW 3454; Białowieża, straż: Hajnowska i Ładzka (Błoński 1888 i 1889); By — Osie (Hennings 1891); Gd — Elbląg (Kaufmann 1890); Stargard Gdański (Bericht . . . 1914); Oliwa (Bericht . . . 1916); Gdańsk (Lakowitz 1921); Kie — góra Chełmowa k. Nowej Słupi, VIII.63, leg. et det. Z. Domański, UW 011216; rezerwat Czarny Las, 7.IX.66, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Bodzentyn, Chęciny (Błoński 1890); Kat — Jankowice i Popielów k. Rybnika, Gliwice (Schroeter 1889); Kr — Ojców, 22.IX.63 i Rabka, 26.VII.64, leg. et det. W. Wojewoda UJ; Lub — Puławy (Wróblewski 1915); Międzyrzec, IX (Eichler 1900); Klarów k. Milejowa, 22.VIII.67 i Dominów k. Lublina, 31.VIII.66, leg. et det. B. Salata, UL; Ł — Bielawy Mroga k. Głowna i Stanisławów, IX.59 i IX.60, leg. et det. W. Rudnicka-Jeziarska, UW 011847 i 010647; Ol — nad jez. Duś k. Mrągowo (Abromeit 1905); Kamień k. Rucianego, 15.VIII.57, leg. et det. A. Skirgiello, UW 012221; Po — Poznań, 15.X.30, leg. M. i W. Żelazek i 28.VIII.29 (Teodorowicz 1933); Kórnik (Zaleski i Golenia 1954); Kalwy k. Niepruszewa (Dzięgielewski 1925); Kozanowo, Imielno i Wojnowo (Flor. Skizze 1899); rezerwat Dębina k. Wągrowca, 14.IX.67 leg. M. Ławrynowicz, det. M. Lisiewska, UL, oraz Wielkopolski Park Narodowy: Ludwikowo nad jez. Góreckim, 3.IX.58, Puszczykowo, 30.VIII.59, lek. et det. M. Lisiewska, UP; Dziewicza Góra w nadl. Zielonka, 17.X.61, 18.VIII.62, leg. et det. K. Wojciechowska, UP; Wa — Warszawa: Sielce (Chelchowski 1888), Bielany, 1886, leg. et det. F. Błoński, UW Fungi Vars. exsicc. 134, Mokotów, Natolin; Wawer; Kaluszyń (Błoński 1896); Chojnów k. Piaseczna, 22.VII.58, leg. et det. A. Wosińska, UW 8836; Rostkowo i Unikowo (Chelchowski 1898); Łomianki, 2.IX.62, leg. et det. W. Rudnicka-Jeziarska, UW 012472; Podkowa Leśna, 25.VIII.68, leg. et det. M. Ławrynowicz; Wr — Wrocław, Jelcz, Książ, Mokra k. Środy, Skorosów k. Trzebnicy, Bystrzyca k. Olawy, Jelenia Góra (Schroeter 1889); Kowary (Bail 1860); Op — Brynica i Prószków k. Opola (Schroeter 1889); Rz — Niegłowice k. Jasta (Wodziczko 1911).

Oudemansiella mucida (Schrad. ex Fr.) Höhn.

Oudemansiella mucida rozwija się zawsze na martwym, jeszcze twardym drewnie bukowym (*Fagus sylvatica*), stąd też jej występowanie w zachodniej i południowej części Polski związane jest z zasięgiem tego

drzewa. W górach została stwierdzona na wysokości ok. 1042 m n.p.m. Owocniki formuje w okresie od lipca o października włącznie (ryc. 1D).

Wykaz stanowisk: By — okolice Lipnicy (Hennings 1901); Gd — Kamienny Potok, 20.IX.59, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Elbląg (Kaufmann 1890); Gronowskie Pustki (Nitardy 1904); Kie — Zagnańsk (Błoński 1890); Opatów, Lysica, Św. Krzyż (Berdau 1876); Ko — Walcz (Neuhoff 1928); Las Wolski k. Krakowa, 6.X.67, Złota Góra, 30.X.61 i Ojców, 26.X.62, UJ; Gorce: polana Cioski na stokach Kiczory, 19.VII.63, ca 1000 m n.p.m., oraz rezerwat im. W. Orkana, ca 1000 m n.p.m. i Międzybrodzie Bialskie — Wilkowice, 15.X.62 i 5.X.64, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Lub. — rezerwat: Nart-Czerkies, 26.VIII.67, Obroc, 8.XI.67 i Bukowa Góra, 27.VIII i 29.X.67, leg. et det. B. Salata, UL; Zwierzyniec, VIII.65, leg. et det. Z. Domański, UW 14067; leg. et det. B. Salata, Po — uroczysko Chelmino k. Pniew, 2.X.61, leg. et det. M. Lisiewska, UP; nadl. Kąty, 9.X.68, leg. Z. Endler, det. M. Lisiewska, UP; Rz — Zydranowa, IX (Felenczak 1921); Bieszczady: góry — Dział, 5.IX.58, Jawornik, 8.IX.58, Widelki, 17.VIII.60, Hnatowe Berdo, 9.IX.62, Wołosz = Patryja, 11.IX.62, Chryszczata, 10.IX.62, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Jablonki, 13.IX.62, UW 010722, Ustrzyki Górne, 15.VIII.60, 15.VIII.60, UW 010224, góry — Kiczera k. Ustrzyk G., VIII.60, UW 010225, Dział i Jawornik k. Wetliny, 6–12.IX.58, UW 8624 oraz Jaworniki k. Zatrwarnicy, 22.VIII.65, UW 13453, góry k. Zatrwarnicy — Magurzec, 23.VIII.65, UW 13451, Magura, 29.VIII.65, UW 13449, Średni Wierch, 21.VIII.65, UW 13454, doliny potoków — Rzczyca, 19.VIII.60, UW 010252, Hylaty, 28.VIII.65 i Suche Rzeki, 24.VIII.65, UW 013452, leg. et det. A. Skirgiello; Ustrzyki Górne, 14.IX.60 i Bystre, 12.IX.62, leg. et det. B. Gumińska, UJ; Smerek (Gumińska 1959); Szcz — Szczecin, 1.X.10 (Schulz 1912); uroczysko Kołowskie Parowy, 21.X.66, leg. et det. A. Bujakiewicz oraz Bukowe Zdroje k. Podjuch, VIII.61, Grodno, 11.X.62, Lubin, 13.VII.60, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Wr — Skoroszów k. Trzebnicy, Goszcz k. Sycowa, Wrocław, Grodziszce, Radków Kamieniołom k. Nowej Rudy, okolice Wojciechowice (Schroeter 1889); góra Chojnik i dolina Kozacza k. Jeleniej Góry (Domański 1963); Ziel — Mużaków (Schroeter 1889).

Marasmius alliaceus (Jacq. ex Fr.) Fr.

Marasmius alliaceus zazwyczaj formuje owocniki na drobnych gałązkach leżących na powierzchni ziemi lub głęboko nią zasypanych oraz na murszejących pniakach bukowych. W Polsce znaleźć go można przede wszystkim w jej części południowej, w regionach górskich, i północno-zachodniej, w lasach bukowych lub z domieszką *Fagus sylvatica*. Grzyb ten został dwukrotnie znaleziony również w olszynach, w pobliżu takich lasów, można więc sądzić, że zachodzi tu przypadek zawleczenia do *Anetum* gałęzi bukowych.

Obecność *Marasmius alliaceus* została ponadto stwierdzona poza zasięgiem buka, w okolicach Warszawy (Błoński 1890; w lesie sosnowo-dębowym — Rudnicka-Jeziarska 1969) oraz w Białowieży (w *Querceto-Potentilletum albae* — Nespiał 1959). Ten interesujący fakt wskazuje na możliwość rozwoju omawianego grzyba na drewnie

innym niż bukowe, prawdopodobnie dębu, które może stanowić dlań znacznie gorsze podłoże, lecz umożliwić większy zasięg występowania.

W polskich górach grzyb znajdujący był na wysokości 1100 m n.p.m. (Ryc. 1E).

Wykaz stanowisk: Bi — Białowieża, *Querceto-Potentilletum albae* (Nespiak 1959); Gd — Elbląg (Kaufmann 1921); Dębek, VII (Teodorowicz 1936); nadl. Kadyny, 29.IX.68 i rezerwat Góra Zamkowa k. Kartuz, 30.IX.68, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Kie — Góry Świętokrzyskie (Berdau 1876); Park Narodowy, 22.VI.64—30.IX.66, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Lysica, VIII.89, leg. et det. F. Błoński, UW 4603, Zagnańsk (Błoński 1890); Kr — Gorce: na zbieżności Przesłopa, 6.VII.60, ca 1000 m n.p.m., leg. et det. M. Lisiewska, UP, na zbieżności Obidowca w rezerwacji im. W. Orkana, 4.VI.60, leg. et det. M. Lisiewska, UP, i 12.VI.65, leg. et det. W. Wojewoda, UJ, polana Cioski na Kiczorze, 16.VII.63, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Babia Góra, 22.VI.61, leg. et det. B. Lubelska-Gumińska, UJ; pod Suchym Groniem, 15.VII.64, ok. 1000 m n.p.m. i Zawoja Markowe, 17.VII.64, leg. et det. W. Wojewoda, UJ, pod Hałą Czarnej, 18.IX.68 i k. Markowych Szczawin, ok. 1000—1100 m n.p.m., VII—IX.68, leg. et det. A. Buja-kiewicz; Szczawnik k. Muszyny, 29.IX.61 i Rytro — Roztoka Mała, 15.VII.59 oraz Margoń Niżny k. Maciejowej, 2.VIII.57, leg. et det. B. Lubelska-Gumińska, UJ; stoki Radziejowej k. Rytra, 18.VI.63, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Krościenko, ca 550 m n.p.m., 26.VIII.67, leg. et det. H. Kreisel i M. Lisiewska, GF; Raba Niżna od strony Mszany Dolnej, 20.VIII.67, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Niedzica, olszynka, 8.VIII.68, leg. B. Wyzińska, det. A. Skirgiello, UW; Lub — Międzyrzec (Eichler 1900); Zwierzyniec (Błoński 1890): Bukowa Góra, 26.VII.66, UL, Czerkies, 27.VII.66, UL, Obroc, 7.IX.66, leg. et det. B. Salata, UL; Po — Kalisz (Dziarkowski i Siennicki 1824—1826); Rz — Bieszczady: Polonina Caryńska, 15.VIII.60, ok. 1000 m n.p.m., UP, 14 i 15.VII.60, UW 010124 i 009657, Dział, 5.IX.58, UP, UW 8640, Bystre, 12.IX.62, UP, 8.IX.62, UW 010714, rezerwat Cisów k. Lubnego, 9.IX.62, UP, 7 i 9.IX.62, UW 010720 i 010716, leg. et det. M. Lisiewska oraz A. Skirgiello, Ustrzyki Górne, 10.VIII.60, leg. et det. A. Skirgiello, UW 010131, Jabłonki, 13.IX.62, na zbieżności Smereka, 7.IX.62, dolina Terebowca, 12.VIII.60, Chryszczata, 10.IX.62, zbieżność Kiczery, 11 i 13.VIII.60, Patryja, 11.IX.62, ok. 1000 m n.p.m., leg. et det. M. Lisiewska, UP; Ustrzyki Górne, 14 i 15.VIII.60, Wetlina, 6.IX.58, Lubne, 7.IX.62, leg. et det. B. Gumińska, UJ; Szcz — Woliński Park Narodowy, 19.VII.61, 20.VIII.60, 11.X.62; Puszcza Bukowa: rezerwat: Bukowe Zdroje k. Podjuch, 5.IX.60 i 6.VIII.61, Źródłiskowa Buczyna nad jez. Glinno, 22.VI i 22.IX.58, 25.IX.59, 4.IX.60, 6.VIII.61, Las Mieszany nad Waleckim Stawem, 24.IX.59 i 2.IX.60, Kołowskie Parowy k. Kołowa, 21.IX.58, 26.IX.59, 4.VIII.61, 27.V.61 i 5.X.61, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Wa — Warszawa (Babice), (Błoński 1890); Puszcza Kampinowska, leg. et det. W. Rudnicka-Jezińska, UW; Wr — na zbieżności Snieżnika w Kletnie, 28.VIII.29, leg. H. Sydow, UJ i BD; Świeradów Zdrój i Grodziszczce (Schroeter 1889); Ziel — Zielona Góra (Hellwig 1901), nadl. Bogdaniec k. Gorzowa Wlkp., 4.X.68, leg. W. Woźniak, det. M. Lisiewska.

Mycena crocata (Schrad. ex Fr.) Krumm.

Jest to grzyb notowany dotychczas wyłącznie na rozkładającym się drewnie *Fagus sylvatica* lub na zmuszających pniakach nieznanego pochodzenia, prawdopodobnie bukowych, gdyż zawsze w lesie występowały

buki. Pojawia się w lasach bukowych w okresie od czerwca do października włącznie, nieczęsto i pojedynczo, a tylko niekiedy masowo. Fakty te wskazują na pewne wymagania siedliskowe grzyba. W każdym razie zasięg jego występowania leży w granicach zasięgu *Fagus sylvatica*. W górach stwierdzony na wysokości ok. 1000 m n.p.m. (ryc. 1F).

Wykaz stanowisk: Kr — Gorce: stoki Obidowej, 4.VI.60, leg. et det. M. Lisiewska, UP, rezerwat im. W. Orkana, 15.V.62, ok. 1000 m n.p.m., polana Cioski na stokach Kiczory, 16.VII.63 i Turbacz nad doliną Łopusznej, 17.VII.63, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Maciejowa k. Nawojowej, 6.IX.57 i Pieniny, 1967, leg. et det. B. Lubelska-Gumińska, UJ; Lub — Zwierzyniec: rezerwat Bukowa Góra, 26.VII.66, Obroc, 7.IX.66, 8.XI.67 i Czerkies, 27.VII.66, 2 i 15.XI.67, leg. et det. B. Salata, UL; Rz — Bieszczady: Jawornik, 7.IX.58, leg. et det. M. Lisiewska, UJ, 9.IX.58, leg. et det. A. Skirgiello, UW 8697, Dział 5.IX.58, Smerek 6.IX.58, Kiczera, 11.VII.60; Patryja, 11.IX.62, ok. 1000 m n.p.m., Chryszczata, 10.IX.62, rezerwat Cisy, 9.IX.62, leg. et det. M. Lisiewska, UP, Wetlina, 9.IX.58, leg. et det. A. Skirgiello, UW 8697 i B. Lubelska-Gumińska, UJ, Jablonki, 7.IX.62, leg. et det. B. Lubelska-Gumińska, Baligród, Lubne (Domański i in. 1967); Szcz — Puszcza Bukowa: rezerwat: Kołowskie Parowy, 21.IX.58, 4.IX.60, 5.VIII. i 5.X.61, Wąwóz Bukowski, 27.IX.59 oraz Źródłiskowa Buczyzna, 7.X.61, leg. et det. M. Lisiewska, UP.

Amanita caesarea (Scop. ex Fr.) Grev.

Amanita caesarea jest grzybem dotychczas nie notowanym w Polsce, chociaż znanym z Węgier, Czechosłowacji oraz Niemieckiej Republiki Demokratycznej (Łużyce). Wyniki badań Kraft (1956) nad rozprzestrzenieniem tego pięknego muchomora wskazują jednak na możliwość jego znalezienia w południowo-zachodniej części naszego kraju. Zdaniem tej autorki (str. 48) zasięg jego występowania przebiega w pobliżu 50° szerokości północnej i nigdy nie przekracza 52° tejże szerokości.

Amanita phalloides (Fr.) Link (excl. *A. verna* et *A. virosa*)

Ten ogromnie niebezpieczny grzyb występuje w całej Polsce w różnego rodzaju lasach, najczęściej jednak w liściastych, bukowych i dębowo-grabowych. Owocuje w okresie sierpień—wrzesień na ogół na dobrej i lekkiej glebie na stanowiskach nieco zacienionych. (ryc. 2H).

Wykaz stanowisk: Bi — Białowieża (Nespiak 1959); By — Runowo Krajeńskie k. Więcborka, IX.52, leg. et det. Z. Domański; Osie (Hennings 1891); Gd — Elbląg (Nitardy 1904); Sopot, 29.VI.65, leg. et det. A. Skirgiello, UW 13284; Kie — rezerwat Czarny Las, 7.IX.66, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Koźnice, 18.X.63, leg. A. Maksymowicz, det. A. Skirgiello, UW 012545; Ko — Słupsk, IX.64, leg. et det. Z. Domański; Kr — Krościenko, 26.IX.55, leg. et det. A. Skirgiello, UW 7261; Muszyna, 16.IX.63 i Rytro — Rozтока Mała, 15.VIII.59, leg. et det. B. Lubelska-Gumińska, UJ; Pieskowa Skała, 24.VIII.62,

Złota Góra, 24.VIII.62, dolina Spąsowska, 4.IX.62, Ojców, 24.VIII.63 i Jaroszewiec, 20.VIII.58, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Rabsztyn — Jaroszewiec, 5.X.55 i 26.VIII.58, leg. et det. B. Lubelska-Gumińska, UJ; Lub — Zemborzyce, 28.VIII.60 i 30.X.60, leg. et det. O. Lityńska, UL; Dominów k. Lublina, 31.VII.66 i Zwierzyniec: rezerwy Bukowa Góra, 4.VIII.6 i 21.IX.66, Obroc, 7.IX.66 i Czerkies, 27.VII.66, a także Gościeradów, 8.IX.65 i Dąbrowa k. Gościeradowa, 8.IX.65, leg. et det. B. Sałata, UL; L — Rogów, 23.IX.61, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Lubiaszów, 20.IV.61, leg. et det. A. Skirgiello, UW 009700; Bielawy—Mroga, VIII.60, leg. et det. R. Rudnicka, UW 010622; rezerwy: Molenda 10.X.63 p. Łódź, Ostrowy 4.IX.67 p. Kutno, Nowa Wieś 6.IX.67, Spała 1.X.68, Dębowiec 8.X.68, leg. et det. M. Ławrynowicz, UL; Ol — Krutyń i Giżycko, 27.VII.39, leg. et det. P. Ebert, GF; Ruciane, 17.VIII.56, i Kamień 25.VIII.57, UW 012239, leg. et det. A. Skirgiello, UW; Po — Ludwikowo (Domański 1955); Poznań, Krotoszyn (Lisiewska 1967) Promno, 14.VIII.57, 11.VIII.58, 20.VIII.59, okolice jez. Góreckiego, 22.VIII.59 (i 27.VIII.67, leg. et det. H. Kreisel i M. Lisiewska, GF), Gultowy, 22.IX.62, Puszczykowo, 19 i 30.VIII.59; uroczyska: Dakowy Mokre k. N. Tomysła 29.VIII, 19.IX, 3.X.60 i 2.IX.61, Urbanowo, 10.VIII i 20.IX.61, Chelmno w nadl. Pniewy, 31.VIII.60 i 18.VIII.61, leg. et det. M. Lisiewska, UJ; nadl. Kąty, 14.IX.67, 24.IX i 9.X.68, leg. Z. Endler, det. M. Lisiewska, UP; Rz — Dobrucowa k. Jasła (Nespiak 1960); Rymanów, leg. K. Stecki, UJ; Przemyśl — Lipowiec, 31.VIII.65 i Barwinek k. Dukli, 21.X.63, 450 m n.p.m., leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Jabłonki, 13.IX.62 i Bystre, 8.IX.62, nadl. Kąty, 14.IX.67, 24.IX i 9.X.68, leg. Z. Endler, det. M. Lisiewska, leg. et det. A. Skirgiello, UW 011923 i 011922; Baligród, 8.IX.62, leg. et det. B. Lubelska-Gumińska, UJ; Szcz — Wapnica na Wolinie, 18.VIII.58 i w Puszczy Bukowej rezerwy: Źródłiskowa Buczyzna nad jez. Glinno, 6.IX.60 i Trawiasta Buczyzna w Dobropolu, 6.VIII.61, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Wa — rezerwat Dębina k. Tłuszcza, 29.IX.62, leg. et det. W. Długosz, UW 010667; Wawer, IX.62, leg. H. Rembertowicz-Szymborska, det. W. Rudnicka-Jeziarska, UW; Babice, 6.IX.85, leg. et det. F. Błoński, UW Fung. Vars. Exsic. 384; Chojnów k. Piaseczna, 25.IX.58, leg. et det. A. Wosińska, UW 8874; Ogród Botaniczny w Warszawie, 7.IX.57, leg. et det. A. Skirgiello, UW 7295; Puszcza Kampinoska: Teofile, IX.61, leg. et det. Z. Domański, UW 009139 oraz Łuże, 20.VIII.56 i Majdany, 6.X.62, leg. et det. W. Rudnicka-Jeziarska, UW.

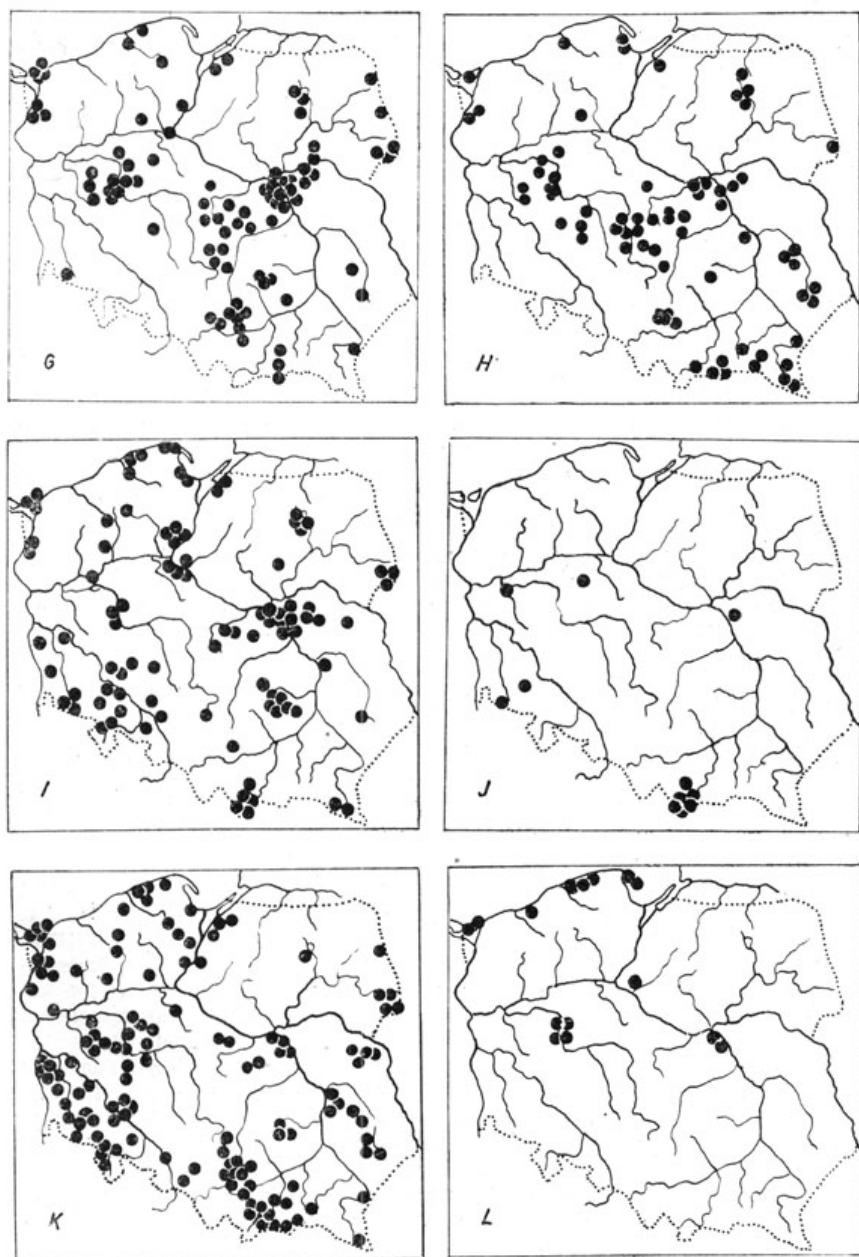
Uwaga: Stanowiska wymienione przez Schroetera (1889) zostały opublikowane łącznie ze stanowiskami *A. citrina* i dlatego nie zostały tutaj umieszczone.

Amanita citrina Schaeff. ex Rocques

[= *Amanita mappa* (Batsch ex Fr.) Quél.]

Ten pospolity muchomor pojawia się w lasach różnego typu, iglastych i liściastych, zarówno na ziemi próchnicznej jak i na lekkiej, piaszczystej. Grzyb występuje na całym niżu, ale w regionach górskich należy do rzadko spotykanych (ryc. 2G).

Wykaz stanowisk: Bi — rezerwat Starożyn k. Jaz, IX.66, leg. et det. Z. Domański; Kuźnica Białostocka, 8.IX.38, leg. et det. A. Skirgiello, UW 4363; Białowieża: Park Narodowy (Nespiak 1956) i leśn. Podcerkiew VIII.61 i 23.IX.67, leg. et det. A. Skirgiello, UW 011616; By — Bydgoszcz, IX.58, Runowo Krajeńskie, IX.52, leg. et det. Z. Domański; Osie (Hennings 1891); Gd — Elbląg (Nitardy

Ryc. 2. Rozmieszczenie w Polsce stanowisk (distribution géographique en Pologne):
Amanita citrina (G), *A. phalloides* (H), *Rozites caperata* (I), *Astraeus hygrometricus* (J),
Phallus impudicus (K), *Ph. Hadriani* (L)

1904); Kadyny, 29.IX.68 i rezerwat Góra Zamkowa k. Kartuz, 30.IX.68, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Kat — leśn. Studzienice k. Pszczyny, 3 i 4.IX.65, 26.VII.66, leg. et det. A. Bujakiewicz, UP; Kie — zbocze Agaty, 30.IX.66, leg. et det. M. Lisiewska, UP; góra Chelmowa, VIII.63, leg. et det. Z. Domański, UW 011239 i 011238; nadl. Golejów k. Staszowa, las sosnowo-dębowy, 7.IX.65, leg. K. Szczepanek, det. W. Wojewoda, UJ; Lachowskie Góry k. Włoszczowej, suchy las sosnowy, 18.VIII.64, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Ko — Słupsk, IX.62, leg. et det. Z. Domański, UW 011390 i 013968; Leba, 25.IX.68 i Rowy, 19.X.67, 27.IX.68, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Kr — Kraków, 1941, leg. et det. Herter, UJ; las bukowy na Margoniu Niżnym k. Maciejowej, 23.VIII.57 oraz las jodłowy w Tyliczu, 23.VIII.60 i między Powroźnikiem a Muszyną, 22.IX.61, leg. et det. B. Lubelska-Gumińska, UJ; dolina Sąpsowska w Ojcowie, 4.IX.62, *Pino-Quercetum*, Złota Góra, 30.VIII.60, Wąwóz Jamski, 7.IX.60, Murownia, 31.VIII.61, Pieskowa Skała, 22.IX.61 i 2.X.62, Góra Chelmowa, 18.X.62, Jaroszwiec k. Rabszyna, *Pino-Vaccinietum myrtilli*, 29.IX.58, między Ciężkowicami i Bukownem, *Pino-Vaccinietum myrtilli*, 22.X.60, Puszcza Niepołomska: Szarów, na torfowisku Błoto *Alnetum glutinosae* z *Pinus silvestris*, 18.X.62, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Lub — Zembrzyce, młodnik sosnowo-brzozowy z dębem, 27.IX.60, leg. et det. O. Lityńska, UL; Zwierzyniec, VIII.65, leg. et det. Z. Domański, UW 14027; Dominów k. Lublina, las sosnowo-dębowy, 31.VIII.66 i rezerwaty Bukowa Góra, 6 i 21.IX.66 oraz Obroc, 7 i 22.IX.66, lasy jodłowe lub bukowe, leg. et det. B. Sałata, UL; Ł — rezerwaty Molenda, 19.X.68, Ostrowy 4.IX.67, Nowa Wieś 6.IX.67, Spała 1.X.68, Dąbrowa 8.X.68, Trębaczew 11.X.68, leg. et det. M. Ławrynowicz, UL; Pelczyska 11.X.68, uroczysko Zofiówka k. Lutomińska 23.X.68, leg. R. Olączek, det. M. Ławrynowicz UL; Bielawy Mroga, IX.59, 60, leg. et det. W. Rudnicka-Jeziarska, UW 009561; rezerwat Bukowiec k. Lipców Reymontowskich, leg. et det. D. Tabaszewska, UW 009963; Lubiaszów, 20.IX.61 i Kobiele Wielkie, 20.IX.61, leg. et det. A. Skirgiełło, UW 009699 i 009698; Ol — Mikołajki, 14.VII.47, Kamień, 14.VIII.57 i Ruciane, 4.IX.54 i 12.IX.55, leg. et det. A. Skirgiełło, UW 012375, 012228, 012396 i 012266; Po — Poznań (Pfuhl 1896); Brudzyń (Szulczewski 1909); nadl. Kąty, 14.IX.67 i 9.X.68, leg. Z. Endler, det. M. Lisiewska, UP; Stare Jastrzębsko, 21.IX.66, 15.IX.67, leg. L. Guzowski, det. M. Lisiewska, UP; Dziewicza Góra w nadl. Zielonka, 22.VIII, 10.IX. i 1.X.61, leg. et det. K. Wojciechowska, UP; Ludwikowo (Domański 1955); Wielkopolski Park Narodowy, 22.VIII.57 i 3.IX.58, Promno, 2.IX.57 i 26.IX.58, uroczysko Dakowy Mokre k. Opalenicy, rezerwat Dębina k. Wągrowca, 31.VIII.61, Gułtowy, 22.IV.62, Jasnopole, 25.IX.62, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Jastrzębska Stare k. Nowego Tomyśla 21.IX.66 i 15.IX.67 leg. L. Guzowski, det. M. Lisiewska, UP; uroczysko Urbanowo k. Opalenicy, leg. et det. H. Bujakiewicz, UP; Rz — Przemyśl-Lipowiec, *Tilio-Carpinetum*, 14.IX.62, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Szcz — Puszcza Bukowa: rezerwat Źródłiskowa Buczyną nad jez. Glinno (Lisiewska 1960), Kołowskie Parowy, 29.IX.59, Trawiasta Buczyzna w Dobropolu i Bukowe Zdroje, 20.IX.58 i 7.X.61; Wiselka, 25.VIII.58 i 14.IX.61, Międzyzdroje, 9.X.62, Warnowo, 12.X.62, Trzciągowo, 16.IX.61, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Wa — Jabłonna (Steinhaus 1888); rezerwat Dębina k. Tuszca, 29.IX.62, leg. et det. W. Długosz, UW 010902; rezerwat Modrzewina k. Małej Wsi, 1.X.55, leg. et det. D. Sikorska, UW 4980; Chojnów k. Piaseczna, 1 i 15.VII oraz X.58, leg. et det. A. Wosińska, UW 8870, 8869 i 8710; Całowanie k. Otwocka, 1.X.57, leg. et det. R. Mantorska, UW; Klembów, 13.X.38, UW 009103, Zielonka, 9.IX.38, UW 008946 i Czarna Struga, 3.X.38, UW 8940 i 009102, leg. et det. I. Godowska; Celestynów, 14.VII i 5.VIII.60, leg. et det. H. Kidawska, UW 009334 oraz 11.VIII.60, leg. et det. D. Dutkiewicz, UW 09780; Truskaw k. Pocięchy

9.IX.62, UW 012156, Łuże i Majdan w Puszczy Kampinoskiej, 3.X.56 i 10.IX.63; Niegów k. Wyszkowa, 29.X.63, UW 012064, Trzcianka w Puszczy Białej, 28.X.63, UW 012063; Dąbrowa Stara, 1.IX.59, UW 012651, leg. et det. W. Rudnicka-Jezierska; Wr — góra Smerek w Sudetach Wsch. (Hruby 1931).

Uwaga: patrz uwagę do *A. phalloides*.

Rozites caperata (Pers. ex Fr.) Karst.

Grzyb występuje w różnych rodzajach lasów: *Pino-Quercetum*, *Pino-Vaccinietum*, *Quercu-Carpinetum*, *Fagetum carpaticum*, w buczynie pomorskiej, w lasach świerkowych; w buczynach na zachodzie kraju nie jest liczny, natomiast w lasach sosnowych, zwłaszcza ubogich, pojawia się często obficie, a nawet masowo. W górach, gdzie sięga powyżej 1400 m n.p.m., jest znajdowany stosunkowo rzadziej niż na niżu. (ryc. 2 D).

Wykaz stanowisk: Bi — Białowieża, bór bagienny nad Leśną, 23.IX.67, UW i leśn. Podcerkiew, 17.VIII.61, UW 011590, leg. et det. A. Skirgiello; Białowiecki Park Narodowy (Nespiak 1959): By — Toruń, VIII—X, Cierpice, VIII—X, Osie, IX Brzozy-Otłoczyn, 27.IX.56, las sosnowy (Hołownia 1959); Buśnia, Warlubie, Osie, Terespol Pomorski (Hennings 1891); Gd — Gdańsk i Elbląg (Kaufmann 1890); Oliwa (Bericht . . . 1916); Dębek, las świerkowy, VIII i Jastrzębia Góra, las sosnowy, VIII (Teodorowicz 1936); nad Zalewem Wiślanym (Kaufmann 1918); Kat — Złoty Potok (Błoński 1890); Kie — Kielce (Moesz 1920); Lysica, Bodzentyn, Końskie, Nieklań, Zagnańsk (Błoński 1890); Góry Świętokrzyskie: góra Chełmowa, VIII.64, vid. Z. Domański i rezerwat Mokry Bór, 5.XI.65, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Ko — Walcz (Neuhoff 1928); Słupsk, IX.62, leg. et det. Z. Domański, UW 011416; mierzeja Lebska, 18.X.67 i 25.IX.68 oraz Rowy, 19.X.67 i 27.IX.68, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Drawsko Pomorskie i Szczecinek, 1920 (Basset 1921); Kr — Zakopane, IX.63, leg. et det. Z. Domański, UW 011140; Tatry: kocioł Morskiego Oka, 28.VII.58, leg. et det. S. Frejlik, UW i góra Piec, ca 1350—1400 m n.p.m., w świerczynie, 23.VIII.67, leg. et det. H. Kreisel i M. Lisiewska, UP, oraz regiel dolny (Dominik i Nespiak 1953); Dominik, Nespiak i Pachlewski 1954); Pieskowa Skala, *Pino-Quercetum*, 16.IX.64, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Lub — Międzyrzec. (Eichler 1895); Puławy (Błoński 1896); Zwierzyniec, VIII.65, leg. et det. Z. Domański, UW 14044; Ł — Bielawy Mroga i Stanisławów (Rudnicka-Jezierska 1968); Lipce Reymontowski, rezerwat Bukowiec, 23—24.VIII.58, leg. et det. D. Tabaszewska, UW 00979; rezerwat Molenda 12.IX.63, leg. et det. T. Zgirska, UL; Ol — Kamień, 23.VIII.57, UW 011708 i 19.VIII.56, UW 011636; Ruciane, 4.IX.54, UW 012257; Iznota, 20.VIII.57, UW 011721; Mikołajki, 11 i 20.VIII.47, UW 012381, leg. et det. A. Skirgiello; Brzeg (Schroeter 1889); Op — Goszczowice k. Niemodlina, 10.VIII.64, leg. et det. Schroeter, UWR; Po — Poznań, Ludwikowo i Dziewicza Góra (Szulczewski 1933); Rz — Lupków Nowy, 5.IX.58, leg. et det. B. Lubelska-Gumińska, UJ; góra Jawornik k. Wetliny, 8.IX.58, leg. et det. A. Skirgiello, UW 8607; Szcz — Warnowo, 12.X.62; Wickowo, VIII.58; Wiselka, 25.VIII.58, 11.X.62, 14.IX.61; Puszcza Bukowa: rezerwat — Kołowski Parowy, 21.IX.58 i Źródłiskowa Buczyna, 6.IX.60, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Wa — Celestynów, 13.IX.60, leg. et det. H. Kidawska, UW 009414 i 27.VIII.63, leg. Z. Podbielkowski, det. A. Skirgiello, UW 8418; Chojnów k. Piaseczna, 17.X.58, leg. et det. A. Wojsińska, UW 8800; Teofile, 1.IX.61, leg. et det. Z. Domański, UW

009293; Młociny; Sieraków; Rembertów; Jabłonna; Otwock; Mrozy; Kaluszyn (Błoński 1896); Tarchomin; Wawer; Lomianki; Węgłowa Wólka; Przejmy k. Krępy i Pludy (Chelchowski 1888); Granica (Orłoś 1965); Wr — Wrocław, icon. 29.IX.1867, herb. Schroeter UWR; Węgliniec, Szklarska Poręba; Rościslawice i Jodłowice k. Wołowa; Oborniki Śląskie; Stradomia Wierchnia w pow. Syców; Juszczyń k. Środy Śląskiej; Opolnica; Bardo; Muszkowice (Schroeter 1889); Oleśnica (Dittrich 1923); Bobrowice k. Jeleniej Góry i Mumłowski Wierch (Schulz 1913); Ziel. — Zielona Góra; Tarnowiec (Schroeter 1889); Drezdenko, leg. et det. Lasch, UWR; okolice Lubuska, leg. et det. K. H. Marschallek 3.X.37 (Fischer 1963).

Astraeus hygrometricus (Pers.) Morg.

Grzyb nie był często spotykany w Polsce i dotychczas znany jest zaledwie z jedenastu miejsc. Zbierany był w okresie od maja do listopada łącznie (ryc. 2J).

Wykaz stanowisk: Kr — Zakopane, 2.V.09, leg. et det. K. Rouppert, UJ; dolina Białego, na Nosalu, Kościelisko; Luboń koło Rabki (Namysłowski 1914); Czorsztyn, XI.32 (Teodorowicz 1933); Poz — Żelice k. Wągrowca, w parku pod topolą, 4.IX.32 (Teodorowicz 1933); Wa — Otwock, 21.XI.86, leg. et det. F. Błoński Fungi Varsov. exsicc. 416, UW; Wr — Legnica, Karkonosze (Schneider 1875); Ziel — Skwierzyzna (Malloch 1936).

Phallus impudicus L. ex Fr.

Phallus impudicus należy do grzybów pojawiających się w Polsce dość często w lasach różnego rodzaju, głównie liściastych, wilgotnych, cienistych, zwykle bukowych, dębowo-grabowych i w olszynach. Występuje pojedynczo lub gniazdami na dość wilgotnej ziemi. W górach został stwierdzony na wysokości 800 m n.p.m. Owocniki formuje w okresie od czerwca do października (ryc. 2K).

Wykaz stanowisk: Bi — Białowieża: straża Augustowska (Błoński 1888), Hajnowska, 18.VII.88, leg. F. Błoński, UW 5369 i Ladzka (Błoński 1889), Park Narodowy (Nespiak 1956; Orłoś 1961), *Querceto-Carpinetum* (Nespiak 1959); Kuźnica Białostocka, 27.VII.38 i 1946, leg. et det. A. Skirgiello, UW 8715; By — Świecie (Hennings 1891); Runowo Krajeńskie k. Więcborka, IX.52, vid. Z. Domański; Grudziądz (Bericht... 1877); Janowiec Wlkp. (Szulczewski 1909); Gd — Dębek, koło wydm, VII (Teodorowicz 1936); Dębice i Gronowskie Pustki (Nitardy 1904); Elbląg (Kaufmann 1890); Gdańsk (Lakowitz 1921); Przywidz, w brzezynie, 26.VII.61, leg. et det. A. Skirgiello, UW 0097740; Starogard Gdański (Jahres-Bericht... 1907); Leba (Dominik 1950); Wieżycza, nasyp kolejowy, VIII.60, leg. et det. T. Bukowski, UW 14424; Kat — Jankowice k. Rybnika i Labędy (Schroeter 1889); Olsztyn (Berdau 1876); Złoty Potok (Błoński 1890); Kie — Lyse Góry (Błoński 1890); Św. Katarzyna (Chelchowski 1898); L — Bartniki, dąbrowa VII.63, Łąki Kościckie, łąg olszowy 21.VIII.63, leg. et det. R. Olaczek i rez. Ostrowo 15.VII.67, leg. et det. M. Lawrynowicz; Kie — Lyse Góry (Błoński 1890); Św. Katarzyna (Chelchowski 1898); Lysica, 30.VIII.64 i 22.VII.66, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Ko — Porost nad jez. Kiel-

pino k. Drężna, las mieszany, 2.VIII.62, leg. et det. A. Bujakiewicz i G. Fiklewicz, UP; Drawsko Pomorskie i Szczecinek, 1920 (Basset 1921); góra Rowokół k. Smoldzina, ca 140 m n.p.m., oraz Kluki, 26.VII.68 i 20.X.67, leg. et det. A. Bujakiewicz, UP; Słupsk, VIII.62, leg. et det. Z. Domański, UW 011550; Walcz, 1927 (Neuhoff 1928); Kr—Alwernia, las bukowy z *Vaccinium myrtillus*, 22.VIII.62, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Krościenko, 24.IX.55, leg. et det. A. Skirgiełło, UW 7200; k. wsi Kłodne, 26.VIII.67, leg. et det. H. Kreisel i M. Lisiewska, GF; Szczawnica, VII.18, leg. A. Wróblewski, UJ (Wróblewski 1922); Kraków (Namysłowski 1910), 1941, leg. et det. Herter, UJ; Las Wolski, *Tilio-Carpinetum*, 30.IX.67, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Ojców (Berdau 1876): Chelmska Góra, las bukowy, 27.VIII.62, Pieskowa Skała, *Pino-Quercetum*, VII.61, *Tilio-Carpinetum*, 24.VIII.62, Złota Góra, *Tilio-Carpinetum*, 16.IX.65, wąwóz Jamki, *Fagetum carpaticum*, 27.VII.62, k. Skały, 17.VIII.62, Czajowice, 24.VIII.63, Murownia, *Pino-Quercetum*, 24.VIII.63, UJ; pasmo Gorców: Łopuszna i Lubomierz, *Alnetum incanae*, 20 i 22.VII.63, Zarębek Średni, ± 300 m nad potokiem Łopuszna przy drodze do Żubrowiska, *Alnetum glutinosae-incanae*, 17.VII.63, Luboń Wielki, przy szlaku Rabka-Zaryte, las świerkowo-bukowo-jodłowy, 800 m n.p.m., 24.IX.63, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; góra Łaskowa k. Raby Niższej, 500 m n.p.m., las mieszany z przewagą *Picea*, 27.VIII.67, leg. K. Wojewoda, det. W. Wojewoda, UJ; Czaślawa na Czaślawcu, pod jodłami, VII—VIII (Rouppert 1912); Muszyna, 11.X.62 i Powroźnik-Muszyna, 22.IX.61, las bukowy, leg. et det. B. Lubelska-Gumińska, UJ; Mała Roztoka, Rabsztyn i Maciejowa (Gumińska 1962); Lub — Międzyrzec: Poręb, Surmacze, Szóstka (Eichler 1904) i Stolpno (Eichler 1902); Puławy, Witoszyn i Krasnobród (Błoński 1896); Celejów (Berdau 1876); Zemborzyce, widny las sosnowo-dębowy, 28.VII.65, olszyna w pobliżu wilgotnej łąki, 3.X.65, *Fagetum carpaticum* w rezerwach Obroc, 7.IX.66, i Nart-Czerkies k. Zwierzyńca, 19.X.67, leg. et det. B. Sałata, UL; Ł — Skierniewice (Zweigbaumówna 1924); Ol — Ruciane, lasy mieszane i raz w olszynie na pokrytej ziemią kępie olsz, 12.IX.55, leg. et det. A. Skirgiełło, UW 010349; Op — Brynica k. Opola (Schroeter 1889); Po — Pniewy, uroczysko Chelmno, *Quercu-Carpinetum*, 16.VII.60, Wielkopolski Park Narodowy, leśn. Osowa Góra, *Quercu-Carpinetum*, VIII.58, Opalenica, leśn. Urbanowo, *Quercu-Carpinetum*, VI—X.61, leg. et det. M. Lisiewska, UP; nadl. Podłoziny, uroczysko Urbanowo, *Quercu-Carpinetum* z udziałem *Betula*, 22.VIII.60, 19.VI i 22.VIII oraz 2 i 20.IX i 25.X.61, leg. et det. A. Bujakiewicz, UP (Bujakiewicz i Fiklewicz 1963); uroczysko Wielki Las w nadl. Porążyn, *Fraxino-Ulmetum*, 11.VII.62 i 12.VIII.64, leg. et det. A. Bujakiewicz, UP; nadl. Kąty k. Obornik, 14.IX.67, leg. Z. Endler, det. M. Lisiewska, UP; Nowe Miasto nad Wartą (Treichel 1885); Leszno (Remus 1916); Czerniejewo i Stare Bojanowo (Vorwerk 1905); Środa (Pfuhl 1899); Opalenica i Podłoziny (Dziegielewski 1925); Ludwikowo (Szulczewski 1956); Poznań (Teodorowicz 1933), na *Vitis* i *Gleditschia triacanthos*, oraz Pobjedziska (Dominik i Morawski 1935); Rz — Dobrucowa k. Jasła (Nespiak 1960); Przemysł-Lipowiec, *Tilio-Carpinetum*, pod *Corylus avellana*, *Carpinus betulus* i *Acer campestre*, 31.VIII.65, UJ oraz *Quercu-Carpinetum* z lipą i klonem polnym, 14.IX.62, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Ustrzyki Górne, VIII.60, leg. et det. A. Skirgiełło, UW 010349; Szcz — Bielinek nad Odrą, rezerwat stepowy, 27.VI.58, leg. et det. A. Skirgiełło, UW 009741; wyspa Uznam (Stier 1940): Świnoujście (Stier 1930); wyspa Wolin: nad jez. Grodno, 20.VIII.58 i w zaroślach bukowych, 13.VII.60, Wapnica, 20.VIII.58, 13.VII.60 i na spróchniałym piasku buka na górze Lelowej, 20 i 23.VIII.61, 10.X.62, Międzyzdroje, 22.VII.60, Lubin, 13.VII.60 i 20.VIII.58, leg. et det. M. Lisiewska, UP, Trzciągowo, *Fago-Quercetum* i *Melico-Fagetum* (Lisiewska 1966); Szczecin i Zaborsko, 10.X.1910 (Schulz 1912);

Puszcza Bukowa (Lisiewska 1960); rezerwat Wąwóz Bukowski, *Melico-Fagetum*, 30.IX.58 i 28.IX.59, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Wa — Warszawa; Łazienki, Wilanów (Chelchowski 1888), Wierzbno (Błoński 1896); Radziejowice VII.61, leg. et det. Z. Domański, UW 0092279; Puszcza Kampinoska; rezerwat Wilków, 1965, vid. T. Majewski; Wr — Wrocław VII.71 leg. Schneider, Brzeg Dln., Duszniki Zdr. VIII.71 leg. Schneider, Trzebnica, Jelenia Góra, Lwówek Śl., Jedlina Zdrój, Grodziszczce, Dzieńmorowice, Sikorzycy k. Rakoszyce, Pomocne i Górzec k. Jaworu 2.VI.73 leg. L. Pecker, Wilczyce k. Legnicy, Godnów k. Bolesławca (Schroeter 1889); Dzierżonów (Schneider 1873); k. wodospadu Bystry Potok (Schulz 1913); Jagniątków (Ulbrich 1932); Ziel — park w Ilowej, pod *Fagus sylvatica*, 27.VI.65 i Przemków, *Melico-Fagetum*, 27.VI.65, leg. et det. W. Wojewoda, UJ; Czerwieńsk (Schroeter 1889); Dalków k. Głogowa, Janków, Chwaliszów lub Chwaliszowice i Płonice k. Żar (Bail 1860).

Phallus Hadriani Venton ex Pers.

[= *Phallus iosmus* Berk.; *Ph. imperialis* S. Schulz. ap. Kalchbr.]

Grzyb należy do rzadko spotykanych w Polsce. Występuje w miejscach piaszczystych, na wydmach, głównie na wybrzeżu, rzadko w Polsce centralnej. Towarzyszy zazwyczaj robinii, *Robinia pseudacacia* (ryc. 2L).

Wykaz stanowisk: By — Toruń 17.VIII.1866 leg. Müller (Ulbrich 1932); Gd — Dębek, VIII, Karwia, wśród traw na wydmie, VIII, Hel (między Wielką Wsią a Chalupami), VIII (Teodorowicz 1936); Leba (Dominik 1951—52 i 1963); Ko — Kolobrzeg, przed 1945, leg. et det. A. Dippelt, GF; mierzeja Lebska, 25.IX.68 i Rowy 27.IX.68, leg. et det. M. Lisiewska, UP; Po — Poznań, obok robinii, 12.X.32 i Poznań-Golecin, obok robinii, 4.XI.32 (Teodorowicz 1933); Poznań, na robinii obok *Vitis* (Dominik i Morawski 1935); przy drodze z Poznania do Swarzędza, na suchych miejscach, 30.VI.44 (Dominik 1947); Szcz — Swinoujście, na wydmie, IX.32, leg. Stier (Stier 1932 i 1940); Wisetka, na wydmie sztucznie obsianej, 26, 28.VII.1931, leg. Ulbrich (Ulbrich 1932), na piasku na wydmie, 13.X.62 (Lisiewska 1966); Wa — Warszawa: Kolo, w zagajniku robinowym, 23.IX.62, leg. T. Korecki, det. A. Skirgiełło, 9.VII.63, leg. T. Korecki, det. W. Rudnicka, UW 013263, 16.VII.63, leg. et det. A. Skirgiełło, UW 012577 (Skirgiełło i Rudnicka-Jeziarska 1963) oraz Sady Żoliborskie, VII.56, vid. Z. Domański.

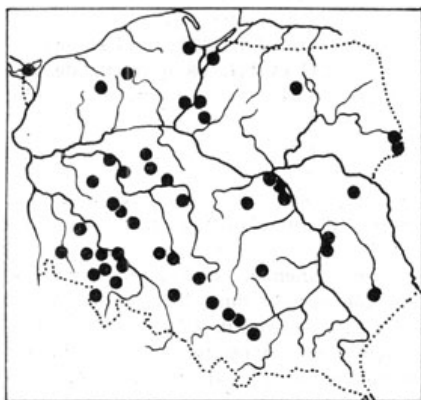
Langermannia gigantea (Batsch ex Pers.) Rostk.

[= *Calvatia gigantea* (Batsch ex Pers.) Lloyd]

Langermannia gigantea znana jest z całej Polski. Występuje pojedynczo w siedliskach różnego rodzaju: lasach sosnowych, mieszanych, olszynach, gęstych zaroślach, wśród pokrzyw i różnych chwastów. Do swego rozwoju wymaga pewnej wilgotności w glebie i w powietrzu; warunki takie istnieją najczęściej w miejscach silnie zarośniętych, zakrzewionych (ryc. 3).

Wykaz stanowisk: Bi — Białowieża: straża Brownska i Ładzka (Błoński 1889); By — Świecie (Hennings 1891); Chelmska, X.32 (Teodorowicz 1933); Trze-

meszno (Pfuhl 1901); Grudziądz (Bericht... 1877); Brudziń (Szulczewski 1909); Gd — Gdańsk (Lakowitz 1921); Nogat k. Elbląga (Nitardy 1904); Kat: wapienne wzgórze Babiak VIII.65, leg. J. Hereźniak, det. M. Ławrynowicz; Kie — Kielce (Błoński 1890); Ko — Szczecinek i Drawsko Pomorskie, 1920 (Basset 1921); Kr — Ojców (Berdau, vide Chelchowski 1898; Błoński 1896); Góra Chelmowa, *Tilio-Carpinetum*, 4.IX.64, leg. J. Dziewulski i S. Myczkowski, UJ; Biernatki k. Olkusza, 2.VIII.53 leg. K. Stecki, det. W. Wojewoda, UJ; wzgórze Borek k. Stradomki (Wojewoda 1964); Lub — Międzyrzec (Eichler 1900); Puławy Włostowice (Berdau 1876); Puławy (Błoński 1896);

Ryc. 3. Rozmieszczenie w Polsce stanowisk (distribution géographique en Pologne) *Langermannia gigantea*

L — Skierniewice (Zweigbaumówna 1924); Ol — Mrągowo, w olszynie (vid. J. Faliński); Turek, VIII.48, vid. Z. Domański; Op — Strzelce Opolskie, 13.VIII.59, leg. et det. H. Orłoś, IBL; Po — Oborniki, las sosnowy, VIII.26 (Teodorowicz 1890); Leszno i okolica (Remus 1916); Stare Bojanowo (Vorwerk 1898); Poznań (Florist. Mitteil. 1898); Kępno (Błoński 1901); Piotrowo k. Międzychodu 27.VIII.96 (Bot. Allerlei, 1897); uroczysko Wielki Las k. Nowego Tomysła, V, VI, X.64 oraz rezerwat Czeszewo nad Wartą w pow. Września, 6.IX.64, VII—VIII.66, leg. et det. A. Bujakiewicz, UP; Szcz — Swinoujście (Stier 1931); Wa — Warszawa: Łazienki, Bielany (Chelchowski 1888), Wawrzyszew, 1.IX.50, leg. et det. A. Skirgielło, UW; Wr — Wrocław, 10.VIII.64 i 1874 oraz Jarnołtów (sub *Globaria bovista* L.), leg. et det. J. Schroeter, UWR, Źródła k. Środy Śl., Kunów k. Niemczy, Swidnica, Wałbrzych, Radków, Godnów, Legnica, Stradomia Wierzchnia (Schroeter 1889); Ziel — Gaworzyce k. Głogowa (Schroeter 1889).

RÉSUMÉ

Les recherches portant sur la répartition géographique des 100 espèces de champignons supérieurs d'Europe, dont la liste a été mise au point par un Comité élu des mycologues européens — CMMM, sont poursuivies.

Les matériaux recueillis en Pologne concernant 14 nouvelles espèces marquées sur la liste susmentionnée du chiffre „1”, se sont avérés suffisamment complets pour qu'on puisse les publier. Seulement 13 de parmi ces espèces apparaissent en

Pologne (fig. 1-3), la quatorzième, par contre, *Amanita caesarea*, n'a jamais été notée bien qu'elle soit connue dans les pays avoisinants, Hongrie, Tchécoslovaquie, ainsi que République Démocratique Allemande (Lusace). Selon l'avis de Kraft (1956) l'aire de son répartition se situe à peu près à 50° de lat. nord et ne dépasse pas 52° de la dite lat.; il s'en suit qu'il existe la possibilité de découvrir ce beau champignon dans notre pays.

Deux espèces voisines, *Amanita phalloides* et *A. citrina*, sont souvent rencontrées en Pologne surtout au cours des mois août et septembre. La première fructifie pour la plupart dans des forêts feuillues, principalement composées de hêtres ou de hêtre et charme, la deuxième, dans des bois différents types, surtout sur sols légers et sablonneux. Ce qui paraît digne d'attention c'est vue sur le territoire de la Silésie où a travaillé Schroeter (1889) les habitats de ces champignons ne sont pas marqués sur les fig. 2 G et 2 H. La nécessité de cette omission résulte du fait que cet auteur conçoit ces deux espèces comme une seule et ne marque pas les habitats en distinguant les variétés.

Rozites caperata est un champignon assez répandu dans des bois de types variés. Dans les hêtraies à l'ouest du pays il est assez rare, par contre dans les pinèdes, surtout pauvres, il paraît parfois en abondance et même en masse. En montagne il atteint plus de 1400 m d'altitude, mais il paraît là plus rarement que dans les bas-fonds (fig. 2 I).

Marasmius alliaceus, communément considéré comme caractéristique pour les hêtraies, apparaît en Pologne surtout dans le midi et dans le nord-ouest dans les hêtraies ou dans les forêts mixtes avec de hêtres. Le fait que ce champignon a été trouvé à deux reprises dans des aunaies peut-être expliqué par l'importation accidentelle de branches de hêtres de la forêt attenante. Mais l'existence de ce champignon a été constatée en dehors de l'aire de la répartition du les environs de Varsovie, Międzyrzec et de Białowieża (fig. 1 E). Ce fait intéressant indique la possibilité du développement du champignon en question sur du bois autre que celui du hêtre, probablement sur du bois de chêne, qui peut constituer pour lui un substrat moins propice, mais qui élargit l'aire de son apparition. Dans les montagnes de Pologne ce champignon était rencontré à des altitudes atteignant 1100 m. Cent mètres plus bas se trouve la limite de la répartition de la deuxième espèce, *Mycena crocata*, plus étroitement liée au hêtre. Elle paraît dans la période du juin à octobre, exclusivement dans les hêtraies, sur des branches en décomposition ou des souches vermoulues, en spécimens isolés ou parfois en colonies. Ses habitats se trouvent en général en terrain protégé, ou dans de vastes ensembles forestiers où l'exploitation de l'homme n'a pas encore modifié l'état naturel de la forêt (fig. 1 F). L'apparition en Pologne de la troisième espèce de champignon liée au bois du hêtre, *Oudemansiella mucida*, correspond à peu près à l'aire de la répartition de cet arbre (fig. 1 D). Ce champignon fructifie dans la période de juillet à octobre. Dans la montagne on le trouve à 1042 m d'altitude.

L'apparition de *Fistulina hepatica* est lié à des chênes périssants indépendamment du genre de la forêt. Bien qu'on le rencontre dans tout le pays, il n'est pas un champignon commun.

Un des champignons lignicoles le plus communément rencontrés en Pologne est *Ganoderma applanatum*. Il paraît dans tous les genres de bois ou se trouvent des troncs et des souches vermoulus de différents arbres feuillus, plus rarement de conifères, d'épicéas ou de sapins. Parfois on le rencontre sur des arbres vivants *Malus* sp. et *Acer platanoides*. En montagne il a été trouvé à 1050 mètres d'alt. Un autre champignon relativement fréquent sur du bois vermoulu de souches d'arbres conifères et feuillus, est *Pseudohydnum gelatinosum*. Il requiert cependant pour son développement un substrat bien humide. Sur les figures 1 A et 1 B nous

voyons relativement peu de points marquant les habitats de ces champignons compte tenu de leur apparition universelle. C'est l'effet d'un phénomène très fréquent chez les botanistes, à savoir qu'ils s'intéressent en général très peu aux espèces communes.

Parmi les Gasteromycètes on a pris ici en considération 4 espèces. La plus rare est *Astraeus hygrometricus* dont on a noté seulement jusqu'à présent 11 habitats. *Langermannia gigantea* est notée dans tout le pays dans des fourrés et des broussailles, parmi des orties et d'autres mauvaises herbes, sur des substrats qui garantissent un certain degré d'humidité. *Phallus impudicus* est un champignon fréquemment rencontré dans des forêts de différents types principalement feuillues et ombragées. Il forme des réceptacles de juin à octobre. En région montagneuse il a été récolté à 800 m d'altitude. Son voisin le plus proche, *Ph. Hadriani* est un champignon rare. Il paraît chez nous dans des endroits sablonneux, sur les dunes, surtout sur la côte, rarement au centre du pays. Il s'associe d'ordinaire à *Robinia pseudoacacia*.

Zakład Systematyki i Geografii Roślin
Uniwersytetu Warszawskiego
Warszawa, Aleje Ujazdowskie 4.

LITERATURA

- Abromeit, 1905, Bericht über die 43 Jahresversammlung in Culm am 7. October 1904, (in) Schr. physik.-ökon. Ges. Königsberg 46: 50—83.
- Bail Th., 1860, Zusammenstellung der Hymenomyceten in Schlesien und der Niederlausitz, Jahr. Ber. Schl. Ges. Vaterl. Kultur 38: 88—109.
- Basset, 1921, Höhere Pilze in der Kreisen Neustettin und Draumburg (Hinterpommern), Der Pilz und Kräuterfreund 4: 283—284.
- Berdau F., 1876, Grzyby jadalne i jadowite krajowe, Enc. Roln. 3: 75—155.
- Błoński F., 1888, Spis roślin skrytokwiatowych zebranych w r. 1887 w Puszczy Białowieskiej, [in:] Błoński F., i Ejsmond A., Sprawozdanie . . . , Pam. Fyzyjogr. 8, dz. III: 75—96.
- Błoński F., 1889, Spis roślin zarodnikowych zebranych lub zanotowanych w lecie w r. 1888 w puszczech: Białowieskiej, Świslockiej i Ładzkiej, [in] Błoński F. i Drymmer K.: Sprawozdanie . . . , Pam. Fyzyjogr. 9, dz. III. 64—95.
- Błoński F., 1890, Wyniki poszukiwań florystycznych skrytokwiatowych dokonanych w ciągu lata 1889 r. w obrębie 5-ciu powiatów Królestwa Polskiego, Pam. Fyzyjogr. 10: 129—190.
- Błoński F., 1896, Przyczynek do flory grzybów Polski, Pam. Fyzyjogr. 14: 63—93.
- Bujakiewicz H. i Fiklewicz G., 1963, Grzyby wyższe lasów dębowo-grabowych okolic Opalenicy (pow. Nowy Tomyśl, Wielkopolska), Badania Fizjogr. nad Polską Zach. 12: 277—300.
- Błoński F., 1901 Ein unbekannt gebliebener Beitrag zur Gefässpflanzenflora der Provinz Posen, Zeitschr. Bot. Abt. 8(1): 4—9.
- Błoński F., 1898, Floristische Mitteilungen, Zeitschr. Bot. Abt. 4(3): 79—92.
- Chelchowski S., 1888, Bazydialnyje grzyby okrestnostiej Warszawy, Warszawa.
- Chelchowski S., 1898, Grzyby podstawkozarodnikowe Królestwa Polskiego, Pam. Fyzyjogr. 15: 3—285.
- Dittrich G., 1923, Zeitschr. Pilzk. 2.

- Domański S., 1955, Grzyby kapeluszowe (*Aphylophorales*, *Agaricales*) zebrane w Wielkopolskim Parku Narodowym w latach 1948–1952, Prace monogr. nad przyrodą Wielkop. Parku Narod. pod Poznaniem, 2(11): 3–47.
- Domański S., 1963, Fungi lignicoli in regione Mazury in Polonia septentrionalis annis 1956–61 collecti, Monogr. Bot. 15: 295–323.
- Domański S., 1963, De fungis in Sudetis Occidentalibus anno 1961 collectis, Monogr. bot. 15: 325–354.
- Domański S. i in., 1960, Mikoflora Bieszczadów Zachodnich, Monogr. bot. 10 (2): 159–237; II. ib. 15: 3–75; III. Acta Mycol. 3: 63–114.
- Domański Z., 1965, Grzyby wyższe doliny Kowańca (Gorce), Acta Mycol. 1: 147–167.
- Dominik T., 1947, Nowe stanowisko *Ithyphallus imperialis* (Schulzer) w Poznaniu, Sprawozd. Posiedz. Pozn. Tow. Przyj. Nauk 13: 75–76.
- Dominik T., 1950, Badania mykotrofizmu dzikich grusz na terenie Polski z uwzględnieniem warunków bioekologicznych, Acta Soc. Bot. Pol. 20: 255–303.
- Dominik T., 1951–52, Badanie mykotrofizmu roślinności wydm nadmorskich i śródlądowych, Acta Soc. Bot. Pol. 21: 126–164.
- Dominik T., 1963, Notatki mikologiczne z lat 1945–1960. Zeszyty Nauk. WSR. w Szczecinie, 10: 47–77.
- Dominik T. i Morawski M., 1935, Spostrzeżenia nad gatunkami *Ithyphallus impudicus* (L.) i Fr. i *Ithyphallus imperialis* (Schulzer), Acta Soc. Bot. Pol. 12: 289–291.
- Dominik T. i Nespiak A., 1953, Badanie mykotrofizmu zespołów roślinnych krainy kosodrzewu w granitowych Tatrach, Acta Soc. Bot. Pol. 22: 753–769.
- Dominik T., Nespiak A. i Pachlewski R., 1954, Badanie mykotrofizmu zespołów roślinnych regla górnego w Tatrach, Acta Soc. Bot. Pol. 23: 487–504.
- Dominik T. i Pachlewski R., 1956, Badanie mykotrofizmu zespołów roślinnych regla dolnego w Tatrach, Acta Soc. Bot. Pol. 25: 3–26.
- Dziarkowski J. i Siennicki K., 1824–1826, Pomnożenie Dykcyonarza Roślinnego ś.p. X. Krzysztofa Kluka, Warszawa.
- Dzięgielewski T., 1925, Grzyby okolic Niepruszcza powiatu Grodzkiego ze szczególnym uwzględnieniem pasorzytów drzew i krzewów leśnych, Kosmos 50: 895–916.
- Eichler B., 1895, Kształt i wielkość zarodników u niektórych gatunków grzybów z działu śluzowców (*Myxomycetes*), podstawko-zarodnikowych (*Basidiomycetes*) i woreczko-zarodnikowych (*Ascomycetes*), Wszehśw. 14: 794–795.
- Eichler B., 1900, Materiały do flory grzybów okolic Międzyrzecza, Pam. Fizyogr. 16: 157–206.
- Eichler B., 1902, Przyczynek do flory grzybów okolic Międzyrzecza, Pam. Fizyogr. 17: 39–67.
- Eichler B., 1904, Drugi przyczynek do flory grzybów okolic Międzyrzecza, Pam. Fizyogr. 18:3–31.
- Elenkin A. A., 1895, Oczerk flory Ojcowskiej doliny, Prtok. zesied. biol. nr 2.
- Felenczak W., 1921, Grzyby podkarpackie okolicy Dukli, Spr. Kom. Fizyogr. 61: 167–187.
- Fischer W., 1963, Beiträge zur Pilzflora der Niederlausitz. II. Abh. Ber. Naturkundenmuseum Görlitz 38(13): 1–12, Leipzig.
- Gramberg E., 1923, Seltene Pilze Ostpreussen, Zeitschr. Pilzk. 2: 132–136.
- Gumińska B., 1959, Wycieczka mykologiczna w Bieszczady, Wiad. Bot. 3: 135–136.
- Gumińska B., 1962, Grzyby Roztoki Małej w Beskidzie Sądeckim, Fragm. Flor. Geobot. 8(2): 205–215.

- Gumińska B., 1966, Mikoflora lasów jodlowych okolic Muszyhy, *Acta Mycol.* 2: 107–149.
- Hellwig Th., (1900) 1901, Florenbild der Umgegend von Kontopp im Kreise Grünberg in Schlesien, *Allgem. bot. Zeitschr.*, pp. 3–4, 35–37, 104–105, 135–142.
- Hennings P., 1891, Bericht über meine vom 31. August bis zum 17. September 1890 ausgeführte kryptogamische Forschungsreise im Kreise Schwetz, *Schr. Naturforsch. Ges. in Danzig, N. F.* 8 B: 1–55.
- Hennings P., 1901, Beitrag zur Pilzflora des Waldes am Liepnitzsee, *Abh. Bot. Ver. Prov. Brandenb.* 43:
- Hołownia I., 1959, Badania nad grzybami użytkowymi okolic Torunia, *Studia Soc. Sci. Toruniensis, Sectio D*, 3(3): 1–77.
- Hruby J., 1931, Beiträge zur Pilzflora Mährens und Schlesiens, *Hedwigia* 70: 234–358.
- Kaufmann F., 1890, Pilze der Elbinger Umgegend, gesammelt, farbig gezeichnet und getrocknet, *Jahresber. über die elfte Wanderversammlung Westpr. bot.-zool. Ver. Danzig*, pp. 72–84.
- Kaufmann F., 1912, Die Pilze der Elbinger Umgegend, *Schr. phys.-ökon. Königsberg* 53: 268–276, Leipzig und Berlin.
- Kaufmann F., 1918, Die in Westpreussen gefundenen Pilze den braunsporigen Gattungen *Pholiota*, *Flammula*, *Naucoria*, *Galera*, *Tubaria* *Crepidotus*, *Bericht Westpr. bot.-zool. Ver.* 40: 22–57.
- Kaufmann F., 1921, Die in Westpreussen gefundenen Pilze der Gattungen *Lenzites*, *Schizophyllum*, *Panus*, *Lentinus*, *Marasmius* und *Cantharellus*, *Bericht Westpr. bot.-zool. Ver. Danzig* 43: 23–37.
- Kaufmann F., 1924, Die in Westpreussen gefundenen Pilze der Familien *Hydnei*, *Tremellinei* und *Clavariiei*, *Westpr. bot.-zool. Ver.*, 45/46 Bericht: 1–15, Danzig.
- Kaufmann F., 1926, Die in Westpreussen gefundenen Pilze aus den Familien: Pezizaceen, Helvellaceen, Elaphomyceten, Phallaceen, Hymenogastreen, Lycoperdaceen, *Bericht Westpr. bot.-zool. Ver. Danzig* 48: 52–62.
- Kraft M., 1956, Sur la répartition d'*Amanita Caesarea* (Fr. ex Scop.) Quéll., *Bull. Soc. bot. Suisse* 66: 39–91, Berne.
- Lakowitz [W], 1921, Die Pilze der Umgegend von Danzig, *Westpr. bot.-zool. Ver.*, Bericht 43: 1–9, Danzig.
- Lisiewska M., 1960, Wstępne badania nad grzybami wyższymi Puszczy Bukowej pod Szczecinem, *Monogr. Bot.* 10(2): 37–47.
- Lisiewska M., 1965, Udział grzybów wyższych w grądach Wielkopolski, *Acta Mycol.* 1: 169–268.
- Lisiewska M., 1966, Grzyby wyższe Wolińskiego Parku Narodowego, *Acta Mycol.* 2: 25–77.
- Lisiewska M., 1967, Sezonowość owocowania grzybów kapeluszowych, *Sylvan* 111: 47–53.
- Malloch A., 1936, Erdsterne im Kreis Schwerin (Warthe). *Abh. Ber. Naturw. Abt. Grenzsch. Ges. zur Erforschung und Pflege der Heimat (E. V.)*, 11: 125–127, Schneidemühl.
- Moesz G., 1920, Beiträge zur Kenntnis der Pilzflora von Polen, *Botanikai Közlemenyek*, 18: 22–28, (6)–(13), Budapest.
- Namysłowski B., 1910, Zapiski z wycieczek mykologicznych odbytych w r. 1909, *Kosmos* 35: 1023–1031.
- Namysłowski B., 1914, Śluzowce i grzyby Galicyi i Bukowiny, *Pam. Fyzyogr.* 22: 1–151.
- Nespiak A., 1956, Grzyby kapeluszowe w zespołach leśnych Puszczy Białowieckiej, *Fragm. Flor. Geobot.* 2 (2): 134–145.

- Nespiak A., 1959, Studia nad udziałem grzybów kapeluszowych w zespołach leśnych na terenie Białowieskiego Parku Narodowego, Monogr. Bot. 8: 3—141.
- Nespiak A., 1960, Niektóre *Hymenomyces* z okolic Jasła i Krosna ze szczególnym uwzględnieniem rodzaju *Cortinarius*, Monogr. Bot. 10(2): 79—101.
- Neuhoff W., 1928, Die höheren Pilze der Provinz Grenzmark Posen — Westpreussen, Abh. Ber. Naturw. Abt. Grenz. Ges. Erforschung und Pflege der Heimat (E. V.), 3: 5—44, Schneidemühl.
- Nitarady 1904, Die Kryptogamenflora des Kreises Elbing, Hedwigia 43: 314—342.
- Orłoś H., 1961, Badania ekologiczne nad mikoflorą niektórych typów lasu w Białowieskim Parku Narodowym, Prace IBL 229: 57—106.
- Ostrowski F., 1965, Owady stwierdzone w hubach, Ann. Univ. M. C.-S., Sect. C, 20(8): 121—131, Lublin.
- Pfuhl, 1896, Der Ausflug nach dem Kiefernwalde beim Johannisthal, Zeitschr. Bot. Abt. 3(3): 69—71, Posen.
- Pfuhl, 1899, Der Wald bei Czerniejewo im Kreise Witkowo, Zeitschr. Bot. Abt. 6(2): 33—47, Posen.
- Pfuhl, 1899, Der Wald vom Krummfluss im Kreis Schroda, Zeitschr. Bot. Abt. 6(2): 47—61, Posen.
- Pfuhl, 1901, Die Flora Tremesnensis von Albert Pampruch, Zeitschr. Bot. Abt. 8(2): 17—24, 38—46, Posen.
- Remus K., 1916, Die höheren Pilzformen der Umgebung von Lissa i. P. Zeitschr. Naturw. Abt. 22(3): 22—29, Posen.
- Rouppert K., 1912, Grzyby zebrane w Tatrach, Beskidzie Zachodnim i na Pogórze, Spraw. Kom. Fizyogr. 46: 80—100.
- Rudnicka-Jeziarska W., 1969, Grzyby wyższe wydm śródlądowych Puszczy Kampinoskiej, Monogr. Bot. 29(2):
- Schneider W. G., (1872) 1873, Beschreibung einer neuen, von Herrn Geh. Med.-R. Göppert zwischen Hünern und Kapdorf bei Breslau gefundenen *Aecidium* auf *Lythrum salicaria*, als *Aecidium pallidum* n.sp. Schneid. benannt, Jahr.-Ber. Abh. Schles. Ges. 50: 70—72, Breslau.
- Schneider W. G., 1875, Über neue Beiträge zur schlesische Pilzflora aus der Familie der Ustilagineen und Uredineen, Jahr.-Ber. Schles. Ges., 52: 90, Breslau.
- Schroeter J., 1889, Die Pilze Schlesiens [in] Cohn's Kryptogamen-Flora von Schlesien, 1, Breslau.
- Schulz R., 1912, Mitteilungen über Pilze aus der Umgebung von Stettin, Verh. bot. Ver. Prov. Brandenb. 54: 124—139, Dahlem—Steglitz.
- Schulz R., 1913, Studie über Pilze des Riesengebirges, I. Verh. bot. Ver. Prov. Brandenb. 1912: 32—122, Dahlem—Steglitz.
- Skirgiello A., 1946, Przyczynek do znajomości flory mikologicznej okolic Kuźnicy Grodzieńskiej, Acta Soc. Bot. Pol. 17 (2): 239—251.
- Skirgiello A., 1959, Notatki mikologiczne z okolic Krościenka nad Dunajcem, Monogr. Bot. 8: 229—235.
- Skirgiello A. i Rudnicka-Jeziarska W., 1963, Nowe stanowiska dwóch interesujących wnętrzników (*Gasteromyces*) w Polsce, Monogr. Bot. 15: 355—359.
- Stecki K., 1910, Przyczynki do mykologii Galicji. I. Grzyby okolic Rymanowa-Zdroju, Spraw. Kom. Fizyogr. 44: 49—56.
- Stier M., 1930, Überraschung. Zeitschr. Pilzk. 14 (N. F. 9): 132—134.
- Stier M., 1931, Seltene Pilzfunde auf der Insel Usedom, Dohrniana 11: 87—90.
- Stier M., 1932, Charakteristische Unterschiede zwischen der gemeinen und der Sand-Stinkmorchel, Zeitschr. Pilzk. 11: 105.

- Stier M., 1940, Morcheln und Lorcheln auf Insel Usedom, Dohrniana 19: 54—55, Stettin.
- Steinhaus J., 1888, Analytische Agaricaceen-studien, Hedwigia 27: 37—54.
- Szafer W. (1950) 1954, Krainy botaniczne. Atlas Polski, z. II. Warszawa.
- Szulczewski A., 1909, Beitrag zur Pilzflora von Brudzyn im Kreis Żnin, Naturw. Ver. Prov. Posen, 15 (Bot. 2): 148(52)—159(63).
- Szulczewski J. W., 1956, Grzyb *Ithyphallus impudicus* (L.) Fr. i owady. Spraw. Pozn. Przyj. Nauk 48: 72—74.
- Teodorowicz F., 1933, Grzyby zachodniej i południowej Polski w zbiorze Zakładu Botaniki Ogólnej Uniwersytetu Poznańskiego, Wyd. Okr. Kom. Ochr. Przyr. Wlkp. i Pomorze, 4: 75—108.
- Teodorowicz F., 1936, Grzyby wyższe polskiego wybrzeża. Toruń.
- Treichel A., 1885, Floristische Standorte, Jahresber. Westpr. bot.-zool. Ver. 8: 182.
- Ulbrich E., 1932, Über den Formenkreis von *Phallus impudicus*, Ber. deutsch. Bot. Ges. 50a: 276—326.
- Vorwerk, 1898, Beitrag zur Flora der Provinz Posen, Deutsche Ges. Kunst. Wiss. Posen, 5(2): 46—47.
- Vorwerk, 1905, Pilze and der Umgegend von Alt-Boyen, Deutsche Kunst. Wiss. Posen, 11(2): 70(38)—72(40).
- Wodziczko A., 1911, Materiały do mykologii Galicyji, Spraw. Kom. Fizjogr. 45: 40—57.
- Wojewoda W., 1961, Nowe stanowiska interesujących gatunków grzybów w Polsce, Fragm. Flor. Geobot. 10: 365—576.
- Wróblewski A., 1915, Spis grzybów zebranych na ziemiach polskich przez Feliksa Bardaua i Aleksandra Zalewskiego oraz wybranych z zielników Komisji Fizyograficznej Akademii Umiejętności przez prof. M. Raciborskiego, Spraw. Kom. Fizyogr. 49: 92—125.
- Wróblewski A., 1922, Wykaz grzybów zebranych w latach 1913—1918 z Tatr, Pienin, Beskidów Wsch., Podkarpacia, Podola, Rostocza i innych miejscowości, Spraw. Kom. Fizyogr. 55/56: 1—50.
- Zaleski K. i Glaser T., 1953, Grzyby pasożytnicze saprofityczne (z wyjątkiem *Agaricaceae* i *Boletaceae*) Państwowego Nadleśnictwa Wolsztyn, Acta Soc. Bot. Pol. 22: 633—652.
- Zaleski K. i Golenia A., 1954, Grzyby nadrzewne pasożyty i saprofity — zebrane w Państwowym Nadleśnictwie Kórnik (woj. poznańskie) w latach 1948—1949, Acta Soc. Bot. Pol. 23: 617—634.
- Zweigbaumówna Z., 1924, Grzyby okolic Skierniewic, Acta Soc. Bot. Pol. 2: 275—301.
- anon., 1877, Bericht über echzelnte Versammlung des preussischen botanischen Vereins zu Neustadt (Westpr.) am 1. October 1877, Schr. phys.-ökonom. Ges. 15: 66, 67, 81, Königsberg.
- anon., 1897, Botanisches Allerlei, Zeitschr. Bot. Abt. Posen, 4: 20—26.
- anon., 1898, Die Pilze in Jahre 1898, Zeitschr. Bot. Abt. 5(2): 57—59.
- anon., 1899, Floristische Skizze der Umgegend von Kozanowo im Kreise Schroda, Imielno im Kreise Witkowo und Wojnowo im Kreise Gnesen, Zeitschr. Bot. Abt. Posen 5(3): 86—95.
- anon., 1907, Jahres-Bericht Pr. bot.-zool. Ver. 1906; Königsberg.
- anon., 1914, Bericht über die Sitzungen und sonstigen Veranstaltungen von Ostern 1913 bis Osten 1914, Bericht Westpr. bot.-zool., Ver. 36: 14—15, Danzig.
- anon., 1916, Pilzexkursion durch den Olivaer Wald, Bericht Westpr. bot.-zool., Ver. 38: 10—12, Danzig.